

Príbeh stratenej dcéry

Elena
Ferrante

Preklad
Ivana Dobrákovová

Štvrtá časť
Neapolskej ságy

4.

Elena Ferrante

Príbeh stratenej dcéry

Elena Ferrante
STORIA DELLA BAMBINA PERDUTA

COPYRIGHT © 2014 by Edizioni E/O

TRANSLATION © Ivana Dobráková 2017, 2023

COPYEDITING Martina Kubealaková, Ivan Adamec

COVER © Barbora Šajgalíková

COVER PHOTO © Alan Cash Picture Library / Alamy Stock Photo

SLOVAK EDITION © Inaque 2017, 2023

ISBN 978-80-8207-204-7

ISBN e-book 978-80-8207-205-4

Elena Ferrante

Príbeh stratenej dcéry

INAQUE

ZOZNAM POSTÁV A ZHRNUTIE UDALOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH DIELOV

Rodina Cerullovcov (rodina šustra):

Fernando Cerullo, obuvník, Lilin otec

Nunzia Cerullová, Lilina matka

Raffaella Cerullová, prezývaná *Lina* či *Lila*. Narodila sa v auguste 1944. Vo veku šesťdesiatšesť rokov zmizne z Neapola bez jedinej stopy. Veľmi mladá sa vydá za Stefana Carracciho, ale počas dovolenky na Ischii sa zamiluje do Nina Sarratoreho a opustí manžela. Potom ako Lile stroskotá vzťah s Ninom a narodí sa jej syn Gennaro, navyše zistí, že Stefano čaká dieťa s Adou Cappucciovou, a tak ho definitívne opustí. Presťahuje sa s Enzom Scannom do štvrte San Giovanni a Teduccio a po pár rokoch sa vráti žiť spolu s Enzom a Gennarom do štvrte. *Rino Cerullo*, Lilin starší brat. Oženie sa so Stefanovou sestrou Pinucciou Carracciovou, s ktorou má dve deti. Jeho meno nesie aj prvorodený Lilin syn.

ďalšie deti

Rodina Grecovcov (rodina vrátnika):

Elena Grecová, prezývaná *Lenuccia* alebo *Lenù*. Narodila sa v auguste 1944, je rozprávačkou dlhého príbehu, ktorý čítate. Po skončení základnej školy Elena pokračuje v štúdiu s čoraz lepším prospechom až po štátnice na Scuola Normale v Pise, kde spozná Pietra Airotu, za ktorého sa po pár rokoch vydá a presťahujú sa do Florencie. Majú spolu dve dcéry, Adele, prezývanú Dede, a Elsu. Manželstvom sklamaná Elena má pomer s Ninom Sarratorem, ktorého miluje už od detstva, a napokon dcéry a Pietra opustí.

Peppe, *Gianni* a *Elisa*, Elenini mladší súrodenci. Elisa aj napriek Eleninmu nesúhlasu odíde žiť s Marcellom Solarom.

otec, vrátnik na radnici

matka, žena v domácnosti

Rodina Carracciovcov (rodina dona Achilleho):

don Achille Carracci, obor z rozprávok, kšeftár na čiernom trhu, úžerník. Bol zavraždený.

Maria Carracciová, žena dona Achilleho, matka Stefana, Pinuccie a Alfonsa. Jej meno nesie dcéra, ktorú má Stefano s Adou Cappucciovou.

Stefano Carracci, syn nebohého dona Achilleho, obchodník a Lilin prvý manžel. Nespokojný v búrlivom manželstve s Lilou sa začne stretávať s Adou Cappucciovou a neskôr s ňou začne žiť. Je otcom Gennara, ktorého má s Lilou, a Marie, narodenej vo vzťahu s Adou.

Pinuccia, dcéra dona Achilleho. Vydá sa za Lilinho brata Rina a má s ním dve deti.

Alfonso, syn dona Achilleho. Zmieri sa s tým, že si po dlhých zásnubách vezme Marisu Sarratoreovú.

Rodina Pelusovcov (rodina stolára):

Alfredo Peluso, stolár a komunista, umrel vo väzení.

Giuseppina Pelusová, Alfredova oddaná žena, po jeho smrti spácha samovraždu.

Pasquale Peluso, najstarší syn Alfreda a Giuseppiny, murár, militantný komunista

Carmela Pelusová, prezývaná *Carmen*. Pasqualeho sestra, dlho chodila s Enzom Scannom. Vydá sa za pumpára na širokej ceste, s ktorým má dve deti.

ďalšie deti

Rodina Cappucciovcov (rodina bláznivej vdovy):

Melina, vdova, príbuzná Nunzie Cerullovej. Takmer prišla o rozum, keď sa skončil jej milenecký pomer s Donatom Sarratorem.

Melinin manžel, umrel za nejasných okolností.

Ada Cappucciová, Melinina dcéra. Dlhochodila s Pasqualem Pelusom, stane sa milenkou Stefana Carracciho, s ktorým začne žiť. Z ich vzťahu sa narodí dievčatko Maria.

Antonio Cappuccio, jej brat, automechanik. Chodil s Elenou.

ďalšie deti

Rodina Sarratoreovcov (rodina železničiara-básnika):

Donato Sarratore, veľký sukničkář, bol milencom Meliny Cappucciovej. Aj Elena sa mu podvolí na pláži na Ischii, dohnaná k tomu bolesťou spôsobenou vzťahom Nina a Lily.

Lidia Sarratoreová, Donatova žena

Nino Sarratore, prvorođený syn Donata a Lidie, má dlhý tajný vzťah s Lilou. Ožení sa s Eleonorou a majú syna Albertina, má pomer s Elenou, ktorá je tiež vydatá a má deti.

Marisa Sarratoreová, Ninova sestra. Vydatá za Alfonsa Caracciho. Stane sa milenkou Micheleho Solaru a má s ním dve deti.

Pino, *Clelia* a *Ciro Sarratoreovci*, mladšie deti Donata a Lidie

Rodina Scannovcov (rodina zelovocára):

Nicola Scanno, zelovocár, umrel na zápal pľúc

Assunta Scannová, Nicolova žena, umrela na rakovinu

Enzo Scanno, syn Nicolu a Assunty. Dlhو chodil s Carmen Pelusovou. Keď sa Lila rozhodne definitívne opustiť Stefana, prevezme na seba zodpovednosť za ňu a za Gennara a odvedie ich žiť do štvrte San Giovanni a Teduccio.

ďalšie deti

Rodina Solarovcov (rodina majiteľa kaviarne-cukrárne U Solaru):

Silvio Solara, majiteľ kaviarne-cukrárne

Manuela Solarová, Silviova žena, úžerníčka. Ako starú ju zavraždia vo dverách bytu.

Marcello a *Michele Solarovci*, synovia Silvia a Manuely. *Marcella* v mladosti odmietne Lila a po mnohých rokoch začne žiť s Elisou, Eleninou mladšou sestrou. Mladší *Michele* má dve deti s manželkou Gigliolou, cukrárovou dcérou, a ďalšie dve deti s milenkou Marisou Sarratoreovou. Ďalej je však posadnutý Lilou.

Rodina Spagnuolovcov (rodina cukrára):

pán Spagnuolo, cukrár v kaviarni-cukrárni U Solaru

Rosa Spagnuolová, cukrárova žena

Gigliola Spagnuolová, cukrárova dcéra, žena Micheleho Solaru a matka dvoch jeho detí

ďalšie deti

Rodina Airotovcov:

Guido Airola, profesor gréckej literatúry

Adele, jeho žena

Mariarosa Airotoová, staršia dcéra, profesorka dejín umenia v Miláne

Pietro Airota, veľmi mladý univerzitný profesor. Elenin manžel a otec Dede a Elsy.

Vyučujúci:

Ferraro, učiteľ a knihovník

Olivierová, učiteľka

Gerace, profesor na gymnáziu

Galianiová, profesorka na gymnáziu

Ďalšie postavy:

Gino, lekárnikov syn a tiež Elenin prvý frajer. Vodca fašistov vo štvrti, zavraždia ho pred rodinnou lekárnou.

Nella Incardová, sesternica učiteľky Olivierovej

Armando, lekár, syn profesorky Galianiovej. S manželkou Isabellou majú syna Marca.

Nadia, študentka, dcéra profesorky Galianiovej, bola Nino-vou frajerkou. Počas svojho politického boja sa naviaže na Pasqualeho Pelusa.

Bruno Soccavo, priateľ Nina Sarratoreho a dedič rodinnej továrne na salámy. Zavraždia ho v jeho vlastnej kancelárii.

Franco Mari, Elenin frajer počas prvých rokov na univerzite, politický aktivista. Po útoku fašistov príde o oko.

Silvia, univerzitná študentka a politická aktivistka. Má syna Mirka, ktorý sa narodil z krátkého vzťahu s Ninom Sarratorem.

ZRELOSŤ

1

Od októbra 1976 až kým som sa v roku 1979 nevrátila do Neapola, som sa bránila znovu nadviazať stabilný vzťah s Lilou. Ale nebolo to ľahké. Takmer hneď sa snažila násilím vstúpiť do môjho života a ja som ju ignorovala, tolerovala, znášala. Hoci sa správala, akoby netúžila po ničom inom, len byť mi v ťažkých chvíľach nablízku, nedarilo sa mi zabudnúť na jej pohrdavé správanie.

Dnes si myslím, že keby ma ranila len tá nadávka – si sprostá, zakričala na mňa do telefónu, keď som jej povedala o Ninovi, a nikdy predtým, *nikdy*, sa nestalo, že by so mnou takto hovorila –, rýchlo by som sa upokojila. V skutočnosti viac než jej urážka zavážila zmienka o Dede a Else. Pomysli na všetku bolesť, čo spôsobíš svojim dcéram, varovala ma, a v prvej chvíli som tomu nevenovala pozornosť. Ale tie slová časom získali čoraz väčšiu váhu, často som sa k nim vracala. Lila nikdy neprejavila ani minimálny záujem o Dede a Elsu, takmer určite si nepamätala ani ich mená. Ak som po telefóne spomenula nejakú ich inteligentnú poznámku, zahovorila to, prešla na iné. A keď sa s nimi prvýkrát stretla v byte Marcella Solaru, venovala im len roztržitý pohľad a nejakú všeobecnú poznámku, vôbec si nevšímala, ako boli pekne oblečené, pekne učesané, obe schopné, hoci boli ešte malé, zrozumiteľne sa vyjadrovať. Pritom som ich porodila *ja*, vychovala *ja*, boli súčasťou mňa, jej odvekej priateľky: mala dať priestor – nehovorím z lásky, ale aspoň zo slušnosti – mojej materskej hrdosti. Namiesto toho sa neuchýlila ani k dobromyseľnej irónii, ostala ľahostajná a nič viac. Až teraz – určite zo žiarlivosti, lebo som si vzala Nina – si na dievčatá spomenula a chcela zdôrazniť, že som mizerná matka, že len aby som bola šťastná, spôsobujem nešťastie im. Zakaždým, keď mi to prišlo na myseľ, som znervóznela. Azda si Lila robila starosti o Gennara, keď opustila Stefana, keď nechávala syna susedke, kým pracovala v továrni, keď ho poslala ku mne, takmer

akoby sa ho chcela zbaviť? Ach, mala som svoje muchy, ale bez akýchkoľvek pochybností som bola viac matkou než ona.

2

Podobné myšlienky sa vo mne usadili počas týchto rokov. Akoby sa Lila, ktorá o Dede a Else v konečnom dôsledku vyslovila len túto zákernú vetu, stala právnou zástupkyňou ich detských potrieb. Mala som pocit, že jej musím dokazovať, že sa mylí, a to najmä vtedy, keď som s nimi nebola, riešila si vlastné záležitosti a zanedbávala ich. Povedala to len v zlej nálade, neviem, čo si naozaj myslela o mojom materinskom správaní. Ona jediná to môže vyrozprávať, ak sa jej naozaj podarilo vstúpiť do tohto dlhého radu slov, aby zmenila môj text, aby umne vložila chýbajúce články, aby nenápadne odňala iné, aby o mne povedala viac, než by som chcela, viac, než som sama schopná povedať. Prajem si to, túžim po tom, odkedy som začala písať náš príbeh, ale musím prísť až na koniec, aby som overila všetky stránky. Keby som sa o to pokúsila teraz, určite by som sa zasekla. Už príliš dlho píšem a som unavená, je čoraz ťažšie držať napätú niť príbehu v chaosе tých rokov, malých a veľkých udalostí, nálad. A tak mám sklon buď preletieť ponad svoje vlastné záležitosti, aby som znovu uchopila Lilu v celej jej komplikovanosti, alebo, čo je horšie, nechám sa pohltiť udalosťami svojho života len preto, že ich písanie mi ide ľahšie. Ale musím sa dostať z tohto rázcestia. Nesmiem sa pustiť prvou cestou, na ktorej – keďže zo samotnej povahy nášho vzťahu vyplýva, že sa k nej dostanem len cez seba – by som nakoniec, ak odsuniem seba, našla čoraz menej stôp Lily. Zároveň sa nemôžem pustiť ani tou druhou. To, že skutočne hovorím čoraz obširnejšie o vlastných zážitkoch, by ona určite podporovala. No tak – nabádala by ma –, prezrad' nám, aký smer nabral tvoj život, komu záleží na tom mojom, priznaj sa, že nezaujímá ani teba. A uzavrela by: som len popreškrtávaná čarbanica, vôbec sa nehodím do žiadnej z tvojich kníh; nechaj ma tak, Lenù, vymazanie sa nedá vyrozprávať.

Čo teda robiť? Dať jej ešte raz za pravdu? Prijat', že byť

dospelou znamená prestať sa ukazovať, naučiť sa skrývať, až kým nezmiznete? Priznať, že ako roky plynú, viem o Lile čoraz menej?

Dnes ráno si držím únavu od tela a opäť si sadám za stôl. Teraz, keď sa blížim k najbolestivejšej časti nášho príbehu, chcem cez písanie nájsť medzi nami dvoma rovnováhu, ktorú sa mi nepodarilo nájsť v živote ani v sebe.

3

Z dní v Montpellier si spomínam na všetko okrem mesta, ako by som tam nikdy nebola. Okrem hotela, okrem monumentálnej auly, kde sa konalo akademické sympóziu, ktorého sa Nino zúčastnil, dnes vidím len veternú jeseň a modrú oblohu spočívajúcu na bielych oblakoch. A predsa sa mi jeho meno z mnohých dôvodov vrylo do pamäti ako znamenie úniku. Už som raz bola mimo Talianska, s Francom v Paríži, a cítila som sa zelektrizovaná vlastnou odvahou. Ale vtedy sa mi zdalo, že mojím svetom je a navždy ostane štvrt', Neapol, zatiaľ čo to ostatné je len krátky výlet, v ktorého výnimočnej atmosfére si môžem predstavovať sama seba takú, akou v realite nikdy nebudem. No Montpellier, ktorý pritom zďaleka nebol taký vzrušujúci ako Paríž, mi prepožičal dojem, že sa vo mne pretrhla hrádza a vylievam sa z brehov. Už len fakt, že sa na tom mieste nachádzam, predstavoval v mojich očiach dôkaz, že štvrt', Neapol, Pisa, Florencia, Miláno, samotné Taliansko boli miniatúrne úlomky sveta a je dobre, ak ma úlomky už neuspokojujú. V Montpellier som vnímala obmedzenosť svojho pohľadu, jazyka, v ktorom som sa vyjadrovala a ktorým som písala. V Montpellier sa mi vyjavilo, nakoľko môže pôsobiť stiesňujúco byť v tridsiatich dvoch rokoch manželkou a matkou. A počas tých dní prestúpených láskou som sa prvý raz cítila oslobodená od záväzkov, ktoré som počas rokov nazbierala, záväzkov súvisiacich s mojím pôvodom, tých, ktoré som nabrala s úspechom v štúdiu, tých, čo plynuli z mojich životných rozhodnutí, predovšetkým z manželstva. Tam som pochopila aj dôvody radosti, ktoré som v minulosti pocítila, keď som uvidela svoju prvú knihu preloženú do

iných jazykov, a zároveň dôvody ľútosti, že mimo Talianska našla málo čitateľov. Bolo úžasné prekročiť hranice, odovzdať sa iným kultúram, objaviť provizórnosť toho, čo som mylne považovala za definitívne. Ak som to, že Lila nikdy neodišla z Neapola, že ju vydesilo dokonca aj San Giovanni a Teduccio, v minulosti považovala za jej diskutabilné rozhodnutie, ktoré však ako zvyčajne vedela obrátiť na výhodu, teraz sa mi to zdalo byť jednoducho príznakom duševnej obmedzenosti. Zareagovala som tak, ako reagujete na človeka, čo vás urazí, tou istou frázou, čo sa vás dotkla. *Takže ty si sa vo mne myšlila? Nie, drahá moja, to ja, ja som sa myšlila v tebe: budeš sa celý život dívať na kamióny, čo prechádzajú po širokej ceste.*

Dni priam leteli. Organizátori sympózia zarezervovali Ninovi v predstihu jednolôžkovú izbu a nestihli ju vymeniť za manželskú, keďže som sa príliš neskoro rozhodla ísť s ním. Mali sme teda oddelené izby, ale každý večer som sa osprchovala, pripravila na noc a potom, s mierne rozbúšeným srdcom, som sa k nemu pripojila v jeho izbe. Spali sme spolu, pritísnutí jeden k druhému, akoby sme sa báli, že nás nejaká nepriateľská sila v spánku rozdelí. Ráno sme si nechávali doniesť raňajky do posteľe, užívali sme si luxus, ktorý som videla len v kine, veľa sme sa smiali, boli sme šťastní. Cez deň som ho sprevádzala do veľkej sály sympózia, a hoci referenti čítali stohy stránok unudeným tónom, nadchýnalo ma byť s ním, sedela som po jeho boku, ale nevyrušovala som ho. Nino veľmi pozorne sledoval príspevky, robil si poznámky a občas mi pošepkal do ucha ironické komentáre a zamilované slová. Na obed a na večeru sme sa zamiešali medzi akademikov z polovice sveta, s cudzokrajnými menami, s inými jazykmi. Iste, najprestížnejší referenti ostávali pri jednom stole, ktorý bol vyhradený im, my sme boli súčasťou veľkého stola mladších vedcov. Ale zasiahla ma Ninova dynamickosť, či už pri počúvaní prednášok, ako aj v reštaurácii. Ako sa len líšil od niekdajšieho študenta, aj od mladíka, ktorý ma pred takmer desiatimi rokmi bránil v kníhkupectve v Miláne. Odložil polemické tóny, taktne prekračoval akademické bariéry, nastoloval argumenty s vážnym a zároveň podmanivým výrazom. Niekedy v angličtine (výbornej), niekedy vo francúz-

štine (dobrej) inteligentne konverzoval, vystavoval na obdiv svoju vášeň pre čísla a presnosť. Rástla som od hrdosti na to, že sa tak páči. Za pár hodín si ho všetci obľúbili, ťahali ho sem a tam.

Nastal len jeden moment, v ktorom sa prudko zmenil, a to večer pred mojím príspevkom na sympóziu. Začal byť nevlúdny a nezdvorilý, zdalo sa mi, že ho zmáha úzkosť. Nadával na svoj text, viackrát zopakoval, že písanie mu nejde tak ľahko ako mne, bol nahnevaný, lebo nemal čas na tom poriadne pracovať. Cítila som sa previnilo – rozptýlil ho náš komplikovaný vzťah? – a snažila som sa to napraviť tým, že som ho objímala, bozkávala, dotlačila k tomu, aby mi text prečítal. Prečítal mi ho a dojal ma jeho výraz vydeseného školáčka. Príspevok sa mi nezdal o nič menej nudný než tie, čo som si vypočula vo veľkej sále, ale veľmi som ho chválila a upokojil sa. Na druhý deň ráno vystúpil s nacvičenou srdečnosťou, zatlieskali mu. Večer ho jeden z prestížnych akademikov, akýsi Američan, vyzval, aby sa k nemu posadil. Ostala som sama, ale nebolo mi to ľúto. Keď bol pri mne Nino, s nikým som sa ne bavila, zatiaľ čo v jeho neprítomnosti som bola nútená poradiť si so svojou chabou francúzštinou a zoznámila som sa s dvojicou z Paríža. Páčili sa mi, lebo som čoskoro zistila, že sú v situácii, ktorá sa veľmi nelíšila od tej našej. Obom sa zdal inštitút rodiny dusivý, obaja za sebou bolestivo nechali partnerov a deti, obaja vyzerali šťastní. On, Augustin, asi päťdesiatnik, bol červený v tvári, mal belasé, veľmi živé oči, dlhé svetlé fúzy. Ona, Colombe, niečo nad tridsať ako ja, mala veľmi krátke čierne vlasy, výrazne namaľované oči a ústa na drobnej tvári, zvodnú eleganciu. Hovorila som najmä s Colombe, mala sedemročného syna.

„O pár mesiacov,“ vyhlásila som, „bude mať moja staršia dcéra sedem, ale tento rok ide už do druhej triedy, je veľmi šikovná.“

„Ten môj je veľmi bystrý a vynaliezavý.“

„Ako vzal váš rozchod?“

„Dobre.“

„Ani trochu netrpel?“

„Deti nie sú také strnulé ako my, vedia sa prispôbiť.“

Nástojila na prispôsobivosti, ktorú pripisovala detstvu, zdalo sa mi, že ju to upokojuje. Dodala: v našom prostredí je bežné, že sa rodičia rozídu, deti vedia, že sa to môže stať. Ale práve keď som jej hovorila, že nepoznám iné odlúčené ženy, až na jednu priateľku, náhle zmenila tón, začala sa na syna sťažovať: je šikovní, ale pomalý, zvolala, v škole hovorila, že je neporiadny. Veľmi ma zasiahlo, že sa začala vyjadrovať bez nežnosti, takmer s nevráživosťou, akoby sa jej syn takto správal, aby jej robil napriek, a to vo mne vyvolalo úzkosť. Jej druh si to musel všimnúť, zamiešal sa do rozhovoru, pochválil sa *svojimi* dvoma chlapcami, štrnásťročným a osemnásťročným, zažartoval, ako sa obaja páčia mladým, ako aj zrelým ženám. Keď sa Nino vrátil, spoločne s Augustinom začali ohovárať väčšinu referentov, snažil sa najmä Augustin. Colombe sa hneď zapojila s trochu strojenou veselosťou. Ohováranie rýchlo vytvorilo puto, Augustin celý večer veľa rozprával a pil, jeho družka sa smiala, len čo sa Ninovi podarilo otvoriť ústa. Pozvali nás na spoločný výlet do Paríža.

Reči o deťoch a pozvanie, ktoré sme ani neprijali, ani neodmietli, ma vrátili nohami späť na zem. Až do tej chvíle mi Dede a Elsa neustále prichádzali na myseľ, a aj Pietro, ale akoby zavesení v nejakom paralelnom vesmíre, nehybní okolo kuchynského stola vo Florencii, pred televíziou alebo v posteli. Zrazu sa môj svet opäť prepojil s ich svetom. Uvedomila som si, že dni v Montpellier sa chýlia ku koncu, že s Ninom sa nevyhnutne vrátíme do našich domovov, že budeme musieť čeliť manželským krízam, ja vo Florencii, on v Neapole. A telo dcér sa znovu spojilo s mojím, bolestivo som to pocítila. Nič som o nich už päť dní nevedela, a keď som si to uvedomila, zmocnila sa ma prudká nevoľnosť, smútok sa stal neznesiteľným. Dostala som strach nie z budúcnosti vo všeobecnosti, tá sa mi už zdala nevyhnutne obsadená Ninom, ale z blížiacich sa hodín, zajtrajška, pozajtrajška. Nedokázala som sa ovládnuť, a hoci bola už takmer polnoc – čo na tom záleží, povedala som si, Pietro je stále hore –, zavolala som domov.

Bolo to dosť komplikované, ale napokon ma prepojili. Haló, povedala som. Haló, zopakovala som. Vedela som, že

na druhom konci je Pietro, oslovila som ho: Pietro, tu Elena, ako sa majú dievčatá? Hovor sa prerušil. Počkala som pár minút, potom som požiadala spojovateľa, aby zavolał znovu. Bola som odhodlaná nástojiť celú noc, ale Pietro tentoraz odvetil.

„Čo chceš?“

„Povedz mi, čo dievčatá.“

„Spia.“

„Viem, ale ako sa majú?“

„Čo ťa je do toho?“

„Sú to moje dcéry.“

„Opustila si ich, už nechcú byť tvojimi dcérami.“

„To ti povedali?“

„Povedali to mojej matke.“

„Zavolał si Adele?“

„Áno.“

„Povedz jej, že sa o pár dní vrátim.“

„Nie, nevracaj sa. Ani ja, ani dievčatá, ani moja matka ťa už nechceme vidieť.“

4

Poplakala som si, upokojila som sa a vybrala sa za Ninom. Chcela som mu povedať o telefonáte, chcela som, aby ma utešil. Ale keď som sa chystala zaklopať na jeho dvere, začula som, že sa s niekým rozpráva. Zaváhala som. Telefonoval, nerozumela som, čo hovorí ani v akom jazyku rozpráva, ale hneď som si pomyslela, že hovorí so svojou ženou. Takže toto sa každý večer dialo? Keď som odišla do svojej izby, aby som sa pripravila na noc, a on ostával sám, telefonoval Eleonore? Snažili sa nájsť cestu, ako sa bez konfliktov rozísť? Alebo sa udobrovali a ona si ho opäť vezme, keď sa skončí prestávka v Montpellier?

Rozhodla som sa zaklopať. Nino sa zarazil, po chvíli ticha sa znovu rozhovoril, ale ešte viac stíšil hlas. Znervóznela som, opäť som zaklopala, nič sa nestalo. Musela som zaklopať tretíkrát a silno, než mi prišiel otvoriť. Keď to urobil, hneď som naňho vybehla. Vytkla som mu, že ma zatajuje pred

svojou manželkou, kričala som naňho, že som telefonovala s Pietrom, že môj manžel nechce, aby som opäť videla svoje dcéry, že dávam do hry celý svoj život a on si zatiaľ hrkúta po telefóne s Eleonorou. Bola to príšerná noc plná hádok, len horko-ťažko sme sa opäť udobrili. Nino sa ma snažil všetkými možnými spôsobmi upokojiť: nervózne sa smial, hneval sa na Pietra za to, ako sa ku mne správa, bozkával ma, odstrkovala som ho, mrmlal, že som šialená. Ale nech som naňho akokoľvek naliehala, nepriznal sa, že volal s manželkou, dokonca na svojho syna odprisahal, že odo dňa, keď opustil Neapol, s ňou nehovoril.

„Tak komu si potom telefonoval?“

„Jednému kolegovi tu v hoteli.“

„O polnoci?“

„O polnoci.“

„Klamár.“

„Je to pravda.“

Dlho som sa odmietala milovať, nemohla som, bála som sa, že ma už nemá rád. Napokon som podľahla, aby som odohrnala myšlienku, že sa už všetko skončilo.

Na druhý deň ráno, prvý raz po takmer piatich dňoch spolužitia, som sa zobudila v zlej nálade. Bolo treba odísť, sympóziu sa chýlilo ku koncu. Ale nechcela som, aby bol Montpellier len vybočením, bála som sa vrátiť sa domov, bála som sa, že Nino sa vráti domov, bála som sa, že navždy prídem o dcérky. Keď nám Augustin a Colombe opäť navrhli výlet do Paríža a dokonca sa ponúkli, že nás ubytujú, obrátila som sa na Nina, dúfala som, že aj on si neželá nič iné, len príležitosť natiahnuť čas, oddialiť návrat. Ale ľútosť pokrútil hlavou: nedá sa to, musíme sa vrátiť do Talianska, a rozhovril sa o letoch, lístkoch, vlakoch, peniazoch. Zranilo ma to, pocítila som sklamanie a nevraživosť. Videla som to správne, pomyslela som si, klamal mi, rozchod s manželkou nie je definitívny. Naozaj s ňou každý večer hovoril, zaviazal sa, že po skončení sympózia sa vráti domov, nemohol sa ani o pár dní oneskoriť. A ja?

Spomenula som si na vydavateľstvo v Nanterre a na svoj učený príbeh o mužskom vynáleze ženy. Až do tej chvíle som

o sebe nehovorila s nikým, ani s Ninom. Bola som usmieva-
vá, no takmer nemá žena, ktorá spávala s oslnivým profeso-
rom z Neapola, stále naňho nalepená, pozorná k jeho požia-
davkám a myšlienkam. Ale teraz som s falošnou veselosťou
vyhlásila: Nino sa musí vrátiť, ale ja mám nejaké povinnosti
v Nanterre; vychádza – alebo už aj vyšla – jedna moja práca,
čosi na pomedzí eseje a poviedky; možno odídem s vami, za-
stavím sa vo vydavateľstve. Dvojica sa na mňa pozrela, akoby
som až v tej chvíli začala naozaj existovať, a spýtali sa ma,
čím sa zaoberám. Čosi som naznačila, ukázalo sa, že Colom-
be dobre pozná ženu, ktorá riadi to malé, ale ako som v tom
okamihu zistila, prestížne vydavateľstvo. Odviazala som sa,
hovorila som príliš energicky a možno som to trochu prehna-
la so svojou literárnou kariérou. Ale spravila som to nie kvôli
dvom Francúzom, ale kvôli Ninovi. Chcela som mu pripo-
menúť, že mám vlastný život plný zadostučinení, že ak som
dokázala opustiť svoje dcéry a Pietra, mohla som sa zaoberať aj
bez neho, a nie o týždeň, nie o desať dní: hneď.

Počúval ma, potom vážne povedal Colombe a Augustino-
vi: dobre, ak vás to nebude obťažovať, prijmeme vašu ponuku
a zvezieme sa s vami. Ale keď sme osameli, spustil nervóznym
tónom oduševnený prejav, ktorého zmyslom bolo, že mu mu-
sím dôverovať, že aj keď je naša situácia komplikovaná, určite
sa nám z nej podarí dostať, ale na to, aby sme tak urobili,
sa musíme vrátiť domov, nemôžeme utiecť z Montpellier do
Paríža a potom ktovie do akého ďalšieho mesta, bude nutné
konfrontovať sa s našimi partnermi a začať spolu žiť. Zrazu
sa mi zdal nielen rozumný, ale aj úprimný. Zmätlo ma to,
objala som ho, zamrmlala som dobre. A predsa sme vyrazili
do Paríža, túžila som po ešte niekoľkých dňoch.

5

Bola to dlhá cesta, fúkal silný vietor, chvíľami pršalo. Krajina
bola sinavá a akoby potiahnutá hrdzou, ale miestami sa ob-
loha roztrhla a všetko sa rozžiarilo, počnúc dažďom. Celý
čas som pevne stískala Nina, chvíľami som mu spala na pleci,
opäť som cítila, že prekračujem svoje hranice, a užívala som